

УДК 159.923

DOI: 10.31733/17-03-2023-758-759

Кирило НЕДРЯ

завідувач кафедри гуманітарних дисциплін
та психології поліцейської діяльності,
кандидат історичних наук, доцент

Вадим БОЛГАРЕНКО

здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АНАЛІЗ ОСОБИСТОСТІ ВІДПОВІДНО ДО ДАНИХ З СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Зважаючи на фактично всебічну і всеохоплюючу цифровізацію і, фактично, віртуалізацію всіх сфер життя людини і суспільства, перед правоохоронцями постає низка нагальних проблем, що потребують посиленої уваги. До таких відноситься як встановлення особи у віртуальному просторі, так і саме психологічний аналіз, оскільки можливості інтернету дозволяють не лише змінювати ім'я та прізвище, а фактично бути ким завгодно, без будь-якої прив'язки до реального образу (Приклад можна навести загалом з віртуальними світами Манги, Lineage, та ін). Особливо гостро ця проблема стоїть по відношенню до підлітків і дітей, які є надзвичайно вразливою категорією до відповідної залежності, а отже і злочинів. Чому? Тому ще це зараз частина масової культури та моди на соціальні мережі, на колекціонування кількості друзів на сторінці, або ж «постів» чи «історій». Нині це все – наш світ повсякденності. На сьогодні, українці є невід'ємною користувачською складовою більшості актуальних на території СНД та Європи соціальних мереж та месенджерів, а також, як і більшість користувачів, надзвичайно полюбляють хизуватися власним життям шляхом демонстрації ледь не усього, що відбувається навколо (часто видаючи уявне за справжнє і маніпулюючи думкою).

Саме людські слабкості є прихованою формулою успіху соціальних мереж. Кожного дня кількість користувачів збільшується, як змінюється і демографія. А з часом, 90% вже не уявляють життя без них. Віртуальний простір слугує людям, здавалося б, кращою паралельною реальністю, наповненою потоком відфільтрованої, а отже приємної інформації (така собі «тепла ванна»), даючи змогу почувати себе потрібними та важливими в суспільстві. Іншою стороною цих процесів є ослаблення, а подекуди і зникання відчуття самозбереження через штучно підвищений емоційний стан, більшість навіть не здогадується як багато кваліфікований фахівець може зрозуміти про людину по одній лише сторінці, наприклад, в мережі «Meta(Facebook)», чи профілю в «Instagram».

Соціальна мережа – це ціла соціальна структура, що утворена та функціонує шляхом об'єднання індивідів чи організації спільнот людей з однаковими інтересами або уподобаннями, що співіснують в межах єдиних інформаційних кордонів тієї ж соціальної структури. Користувачі обирають конкретні соціальні мережі через суб'єктивні (пошук людини, що сподобалась, необхідність у спілкуванні, розвиток власного бренду в мережі) чи об'єктивні (необхідність бути не гірше інших, йти в ногу з часом, бути в курсі подій, тощо) причини.

Однак, поглянемо на соціальні мережі з точки зору психології. Безумовно, що взаємозв'язки в них не є випадковими (навіть коли вони штучні – мають певну ціль, завдання та мотив), а отже вони є чудовим середовищем для аналізу і вивчення людської особистості, адже кожен користувач не просто лишає про себе комплекс взаємопов'язаних даних, а й надає можливість ледь не будь-кому прослідкувати модель та стиль поведінки особи. В соціальних мережах відсутні комунікативні бар'єри, що надає можливість висвітлювати спектр різноманітної інформації про себе, яка є беззаперечно корисною для фахівців сфери психології, адже сприяє створенню первинного аналізу особистості клієнта, а також її психологічного портрету.

Тому, ключовими даними при ознайомленні з профілем особи в соціальній мережі є:

1. Коло знайомих, друзів. Якщо особа має велику кількість друзів, її можна вважати відкритою для нових знайомств, товариською та комунікабельною, однак це також

свідчить про нерозбірливість в контактах з іншими і відсутність міцних дружніх взаємин з конкретними особами зокрема. Наявність незначної ж кількості друзів вказує на самотійність, замкнутість, а також наявність певних критеріїв у переконаннях особи, щодо інших осіб, які бажають почати спілкування чи наблизити взаємини до дружніх, тобто особа не відкрита до нових знайомств. Проте, до аналізу також варто додати статистичні дані активності особи в соцмережі, тобто, якщо активність переважно низька, і кількість відвідувань сторінки менша 5 разів за місяць, статистичні дані кількості друзів не свідчать про те, що у житті він не комунікабельний та замкнутий, адже передусім інтереси й мотивація у кожної особистості різні;

2. Наявна на сторінці текстова інформація. До цієї категорії варто віднести такі особливості як: зазначена інформація про кар'єрне становище, отриману освіту, особливості особистого життя, та особистих даних, до яких можна віднести і спрямування підписів публікацій, і особливості у вподобань серед музики, груп, інтересів, а також наявність життєвого кредо, аспекти життєвої позиції. Аналізуючи описані дані, можна прослідкувати наявність принципів, особливостей переконань, світогляду, про це свідчить наявна освіта, зацікавленість художньою літературою, сповідування модних тенденцій, відношення сучасні технології, тощо. Інформація про кар'єрне становище, досягнення дають можливість оцінити тенденції до самореалізації особи, а також стану її розвитку в обраній професійній діяльності. Особисті ж дані вимагають набагато ґрунтовнішого аналізу;

3. Вподобані особою публікації, відмічені хештеги, перепошені -фото, -відео матеріали, тематика публікацій, тощо, тобто виокремлювати в процесі аналізу критерії, що характеризують людину як інтроверта чи екстраверта. Ці дані значно сприятимуть ефективності аналізу даних особистості у будь-якій соціальній мережі.

4. Відвідувані місця за геотегами.

5. Групи в яких зареєстрована людина.

Доповнюючи попередньо зазначене, уваги також варті такі додаткові дані як схильність до певного ведення способу життя, наявність чи відсутність теплих відносин з родиною, рідними людьми, наявність закоханості чи почуттів до осіб протилежної статі, частота зміни нікнейму, статусів, тощо. Іноді, важливо зрозуміти, що хвилює особу, наскільки вагомо ці хвилювання впливають на сприйняття та особливості вирішення особою тих чи інших ситуацій, проблем, казусів, це дає більш менш чітке розуміння з психологічного аспекту про стан самооцінки особи, а також її схильність до нанесення собі шкоди, скоєння суїциду.

Беззаперечним є твердження про те, що неможливо здійснити ефективний аналіз особистості чи створити психологічний портрет виходячи лише з одного із зазначених пунктів, адже вони формують комплексне уявлення про особу. Також, зазначимо, що віртуальні цінності, які виокремлює доволі значна кількість користувачів у соціальних мережах не завжди співпадають з реальним станом речей, адже люди в своїй природі досить часто схильні до формування образу чи мрії, яким хотіли б наслідувати, які в баченні є пріоритетними, однак, в силу обставин, чи власних слабко розвинутих волевових рис характеру не можуть знайти відображення в реальності. Враховуючи усе вищезазначене, додамо, соціальні мережі й справді можна розглядати як інструмент здійснення ефективного аналізу особистості, істотну роль в здійсненні якого займає саме психологічний аспект.

1. Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки, 2019, 263 с.